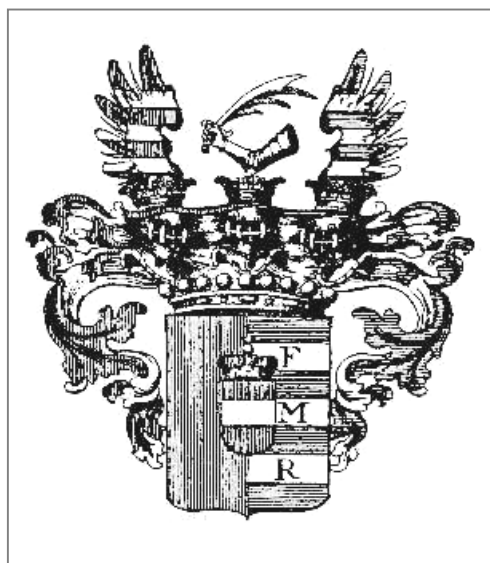

Príspevek k dějinám rodu hrabat Czerninů z Chudenic

Czerninové, jeden z nejstarších českých šlechtických rodů, jsou v historii poprvé doloženi k roku 1193. Tehdy se připomíná Černín jako nejvyšší komorník na knížecím dvoře, přičemž tuto funkci zastával až do roku 1212, kdy si znepřátelil krále Přemysla Otakara I., ztratil úřad i své statky, a dokonce musel odejít ze země. Původ rodu je navíc odvozován z prastarého českého panského rodu Drslaviců, který se připomíná již v roce 1160.

O původu Czerninů se dochovala i romantická pověst: „Drslavici, předkové nynějších Czerninů z Chudenic, jednou byli krutě pronásledováni, poněvadž si krále rozhněvali. Nepřátelé jejich znenadání přepadli jich sídlo a povraždili je všechny. Sotva ještě se podařilo chůvě, která pacholátko v dětenčí světnici opatrovala, že s ním utekla až do výstupku, a tu jej v komíně ukryvši, sama se také někde skryla. Pacholátko strachem nedýchalo a chůva jeho také se bála ze svého úkrytu vyjít. Když vrahové byli za nějakou chvíli odešli, poddaní šli na zámek, a hlasitě oplakávajíc svých dobrých pánů, vyvolali tak chůvu. Našedše s ní pachole celé od sazí černé, zvolali radostně: »Aj chudězec, a jak je černý! Bůh nám tebe zachovej, abys zůstal provždy zdrav a abys někdy byl pánem naším milostivým.« A přání to se splnilo, když se hněv králův utišil. Na památku pak této události nazýval se mladý pán Černínem a sídlu jeho říkali Chudenice.“

Erb hrabat Czerninů z Chudenic po polepšení z období vlády císaře Ferdinanda II. (Z knihy Genealogisches Handbuch des Adels)

Rod, jehož dějiny se pro nedostatek archivních pramenů dají spolehlivě sledovat až od 14. století, se v průběhu věků neustále rozrůstal. V 16. století se rozdělil do několika základních linií - radnické, tasnovické, chudenické a nedrahovické. Zatímco první tři rodové větve zmizely, příslušníci nedrahovické linie žijí dodnes a v dějinách Českého království, resp. celé podunajské monarchie, sehráli nejdůležitější roli. V roce 1627 byli povýšeni do říšského a českého hraběcího stavu a od té doby mají všichni členové rodu nárok na titul hrabě nebo hraběnka. Velký vzestup pak pro Czerniny znamenalo získání jindřichohradeckého panství z rozsáhlého slavatovského dědictví v roce 1693. Díky tomu bylo následovně hlavě rodu dovoleno od roku 1716 užívat titulu „vladař domu hradeckého a chudenického“ (něm. „Regierer des Hauses Neuhaus und Chudenitz“).

Z nedrahovické linie se v druhé polovině 18. století vyčlenila vinořská linie. Jejím zakladatelem se stal hrabě Wolfgang (1766-1813), syn z druhého manželství hraběte Prokopa Vojtěcha. Později se ještě původní nedrahovická linie rozdělila na větve hradeckou, vrchlabskou nebo též morzinskou a na štýrskohradeckou. Nejbohatší hradecká větev vymřela hrabětem Františkem dne 9. dubna 1932. Hrabě František, který se nikdy neoženil, však dne 22. prosince 1927 adoptoval svého prasynovce hraběte Eugena Alfonse z vrchlabské větve rodu, čímž bylo z právního hlediska zajištěno pokračování hradecké větve. Vrchlabská větev hrabat Czerninů z Chudenic začala hrabětem Heřmanem (1819-1892), který se v Praze roku 1853 oženil s Aloisí hraběnkou von Morzin. Jeho potomci, kteří přijali ke svému příjmení přídomek von Chudenitz und Morzin, vlastnili panství Vrchlabí (Hohenelbe), Maršov (Marschendorf) a Kysibl (Giesshübel). Štýrskohradeckou větev založil hrabě Humbert (1827-1910), bratr hraběte Heřmana z morzinské neboli vrchlabské větve rodu, oba synové hraběte Eugena Karla (1796-1868).

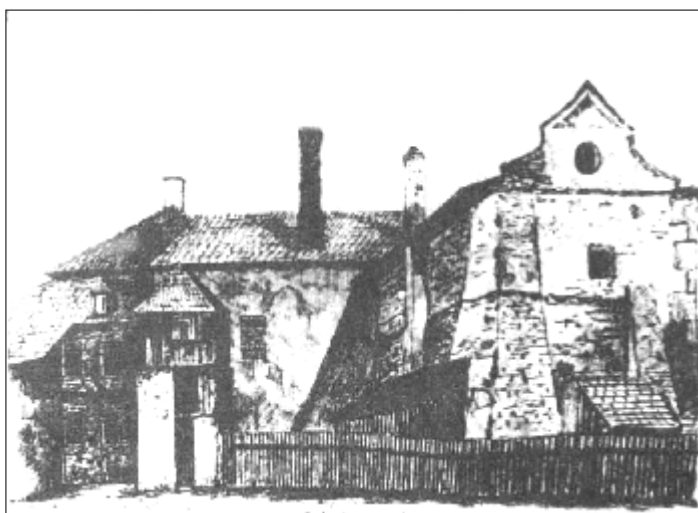
Vinořská linie se v nové době rozdělila na větev potomků hraběte Děpolda či Theobalda (1836-1893) tzv. dymokurskou a na větev potomků hraběte Josefa (1842-1923). Zatímco

dymokurská větev žije dodnes v Čechách, následovníky hraběte Josefa v současnosti najdeme především v západoevropských zemích.

I dnes však stále můžeme hovořit o tom, že rod hrabat Czerninů z Chudenic se dělí na dvě základní line, tzn. nedrahovickou a vinořskou, jejichž příslušníky nacházíme především v Rakousku a Německu, ale také v Čechách, USA, Kanadě, Anglii, Skotsku, Austrálii, Španělsku, Itálii, Portugalsku a Francii.

Hrabě Eugen Alfons (1892-1955) z morzinské větve, dědic majetku hradecké větve rodu, byl po druhé světové válce obviněn z kolaborace s nacistickým režimem. Veškerý majetek v Čechách mu byl na základě Benešových dekretů zkonfiskován (1945), ačkoliv mu soud žádnou kolaboraci neprokázal. Ostatně ani nemohl, protože všechna obvinění z kolaborace byla smyšlená. Současný „vladař domu hradeckého a chudenického“ hrabě Karl Eugen žije v Dolním Rakousku a následovníkem ve vladařství je jeho syn Wenzel.

Nádvoří chudenického zámku.
Kresba z památníku Dr. K. Jičínského,
pozdějšího ředitele
jindřichohradeckého panství.
Památník je z let 1852 - 62.
Reprodukce z archivu Rodopisné revue.

Přehled hrabat Czerninů z Chudenic na Jindřichově Hradci:

- I. Heřman Jakub (1659-1710), nejvyšší purkrabí království Českého
- II. František Josef (1697-1733), nejvyšší dědičný číšník království Českého, nejvyšší dvorský sudí, c.k. tajný rada
- III. Prokop Vojtěch (1726-1777), c.k. komoří a tajný rada
- IV. Jan Rudolf (1757-1845), c.k. nejvyšší komoří a tajný rada, prezident c.k. Akademie výtvarných umění ve Vídni
- V. Eugen Karel (1796-1868), c.k. komoří a tajný rada, dědičný člen panské sněmovny
- VI. Jaromír (1818-1908), c. a k. komoří a tajný rada
- VII. Eugen Jaromír (1851-1925), c. a k. komoří a tajný rada, prezident kuratoria Moderní galerie v Praze
- VIII. František (1857-1932), JUDr., c. a k. dvorní rada, c. a k. okresní hejtman ve Znojmě
- IX. Eugen Alfons (1892-1955), c. a k. komoří
- X. Rudolf (nar. 1924)
- XI. Karl Eugen (nar. 1956)

Prameny a literatura:

Genealogisches Handbuch des Adels. Genealogisches Handbuch der gräflichen Häuser. Gräfliche Häuser, Band XII. Limburg an der Lahn 1988.

MAŠEK, Petr: Modrá krev. Praha 1992.

SEDLÁČEK, August: Historické pověsti lidu českého. Praha 1972.

SEDLÁČEK, August: Hrady, zámky a tvrze království Českého, sv. IX. (Domažlicko a Klatovsko). Praha 1893.

Státní archiv v Třeboni. Průvodce po archivních fondech, sv. 4. Praha 1959.

Státní oblastní archiv J. Hradec, Rodinný archiv Czernin, František Fabian: Czerninská matrika.

